Gyenge Zoltán

Az apokalipszis-bölcselet alapjai

KÖNYVKRITIKA - KETTEN EGY ÚJ KÖNYVRŐL - LXI. évfolyam, 39. szám, 2017. szeptember 29.

Ketten egy új könyvről - *Yuval Noah Harari: Homo Deus. A holnap rövid története. Fordította Torma Péter. Animus Kiadó, Budapest, 2017, 368 oldal, 4980 Ft*

Mi a gond akkor ezzel a könyvvel? Hogy helyenként tagadhatatlanul bulváros? (Bár egynémelyik megjegyzése manapság többeknek tetszhet, például ez: „miben különbözik a bankár a vámpírtól?” Vagy: „a szupermarket erősebbnek bizonyult a Gulágnál”. Persze elképzelhető, hogy bombasztikus kijelentéseit azért alkalmazza, hogy minél szélesebb körben olvassák.)

A fő probléma azonban nem ez: Harari döntően filozófiai következtetéseket von le anélkül, hogy a filozófia alapjait ismerné. Például a tudat-öntudat kérdése kapcsán látható, hogy – midőn erről filozofál – fogalma sincs ezek különbségéről, ahogy az értelem és ész, vagy az érzelmek és választás kérdéséről szóló évszázados diskurzust sem ismeri. Ez önmagában nem baj, csak akkor gond, ha filozófiai konklúzióra készül. Sokat segítene a már említett Arisztotelész, Descartes vagy Hegel, a percepciónál Leibniz, a választás és a szorongás kérdésénél mondjuk Kierkegaard – ha már a filozófia területére tévedünk.